

bulatio mundi non vos frangat : « Dominus in proximo » est, nihil solliciti sitis¹. »

VI. Habetis virorum fortium magna exempla. Vicerunt Martyres mundum : inter quos Martyres maribus etiam foeminae repertae sunt fortiores. Ante paucos dies natalitia celebravimus martyrum Perpetuae et Felicitatis, et comitum. Et cum tot ibi sint viri, quare istae duae praee omnibus nominantur, nisi quia infirmior sexus aut aequavit, aut superavit virorum fortitudinem? Una earum erat praegrans, alia lactans. Felicitas parturiebat, Perpetua lactabat. Sed tandiu haec Perpetua lactavit, quandiu acciperet ab illo pastore simul et patre buccellam lactis : qua accepta dulcedo felicitatis perpetuae eam fecit contemnere filium, spernere patrem, non haerere mundo, perdere animam pro Christo. Felicitas vero, quae sociam habebat Perpetuam, parturiebat et dolebat, objecta bestiis gaudebat, potius quam timebat. Quae virtus in foeminis? Qualis est gratia, quae cum se infundit, nullum indigum iudicat sexum? Gratias gratiae : reparavit enim sexum muliebrem. In opprobrium magnum mulier remanserat : quia ab initio per mulierem peccatum, et propter hanc omnes morimur. Diabolus unam Evam dejecit : sed Christus natus ex virgine, multas foeminas exaltavit. Perpetua et Felicitas caput calcaverunt serpentis, quod Eva ad cor suum intus admisit. Illam seduxit falsa promittendo, illas non valuit superare saeviendo : illam decepit in paradisi felicitate, has non potuit adire, nec sub tantorum positas potestate. Illius inter paradisi delicias ruinam gavisus est, harum inter poenas fortitudinis constantiam ipse quodam modo diabolus expavit. Merito sic sunt exaltatae, merito viris vel coaequatae vel praelatae. Quamvis enim in Christo Jesu non sit servus neque liber, non sit masculus neque

¹ Philip. iv, 5 et 6.

foemina¹, sed omnes sint unum occurrentes in virum perfectum ; descendit tamen hoc donum ex magna gratia². Perpetua enim et Felicitas nomina istarum sanctarum foeminarum, merces est sanctorum omnium Martyrum.

VII. Vicit mundum etiam Job ille omnibus notissimus, toties tentatus, sed minime superatus. Implevit dominicum praeeptum : contempsit filios, ne blasphemaret, qui dederat filios. Repulit a se uxorem, quae ei blasphemiam persuadebat, quam diabolus propterea solam dimiserat, quia sibi eam necessariam esse noverat. Non enim dimiserat marito consolatricem, sed suae tentationis adjutricem : fecerat eam Evam novam, sed ille non erat vetus Adam. Existimavit etiam istum sicut illum per mulierem posse decipere : sed iste spernendo uxorem pessima suggerentem, divinitus adjutus, etiam ipsum diabolum in illa valuit superare. Fortior fut Job in doloribus³, quam ille Adam in nemoribus : iste non cessit tormentis, ille superatus est in deliciis. Videtis, dilectissimi, quid agat tentatio, quam utiles sint hujus mundi pressurae, et quemadmodum corrumpant terrenae deliciae. Contempsit Job uxorem, filios, omnia sua, postea et carnem suam. Plus amavit eum qui dederat, quam id quod dederat. Usus est quod acceperat, tanquam bonus viator : possedit, non possessus est. At ubi ea placuit auferre qui dederat, benedixit, non blasphemavit : « Dominus, inquit, dedit, et » Dominus abstulit ; sicut Domino placuit, ita factum est : « sit nomen Domini benedictum⁴. » Imitamini talem virum, imitamini tales filii esse etiam flagellati, ut mereamini recipi. « Flagellat enim omnem filium quem recipit⁵. » Disciplinam ejus sustinete : sicut filios, ita vos aggreditur Deus.

¹ Gal. iii, 28. — ² Ephes. iv, 13. — ³ Ex lib. de Patientia. — ⁴ Job. 1, 21. — ⁵ Hebr. xii, 6.

VIII. Quod probat ille filius junior in Evangelio positus, qui disciplinam paternam contempsit, substantiam suam in meretricibus erogavit, porcos pavit, fame contritus est, siliquis porcorum ventrem suum implere non potuit: tandem aliquando reversus est ad se, et invenit se qui perdidit se. In mentem ei venit quod multi mercenarii patris sui abundarent panibus, ipse vero fame periret. Statim surrexit, ad patrem recurrit, non se filium, sed tanquam unum ex servis computari rogavit. Inclinator humilitas, excitatur misericordia: voces filii poenitentis concutiunt paterna viscera. Dicit se filius¹ indignum, ut ille eum iudicet dignum; rogat ut in numero servorum jubeatur suscipi: et pater ei primam illam stolam jubet afferri, mactat vitulum saginatum, chorum congregat, advocat amicos, facit epulum magnum. Quare? « Quia hic filius meus, inquit, mortuus fuerat, et revixit; perierat, et inventus est². » Hanc similitudinem Dominus in Evangelio proposuit, quam ipse exposuit, dicens, tale gaudium fieri in cœlo super peccatore poenitentiam agente. Nunc vero quoniam tempus est exhortari omnes ad poenitentiam, ut filii errantes revertantur, eisque convivium a patre saginati vituli præparetur, etiam nos, dilectissimi, parati simus huic convivio tanquam amici ac domestici interesse: maxime quia cum isto patrefamilias ad mensam ejus quotidie accedentes, non nos jam dignatur vocare servos, sed amicos. Percurramus, si placet, ipsam parabolam a Domino in Evangelio propositam, in qua nobis et affectum patris demonstravit pium, et filii perditii indicavit reditum, filiique majoris qui de paterna domo non discesserat, commotum retulit animum. Hoc quippe habet textus ipsius lectionis. « Veniens, ait, filius ejus primogenitus de agro, cum audiret symphoniam, interrogavit servos

¹ Alii codices habent *Filius*. — ² Luc. xv, 24.

» quidnam illud esset. Eique dixerunt: Frater tuus re-
 » versus est, et occidit illi pater tuus vitulum saginatum,
 » eo quod salvum illum susceperit¹. » Et indignatus noluit introire. Egressus est autem ad illum pater suus, ut eum introduceret. Improperavitque ille patri suo, quod laborasset semper cum illo, et nunquam illi talia exhibuisset: at ubi venisset filius ille, qui omnem substantiam paternam male consumpserat, occidisset illi vitulum saginatum. Et reddit pater rationem facti sui, consolaturque filium suum secum permanentem, de domo non discedentem, et dicit illi: « Fili, tu meus es, et mecum es semper, » et omnia mea tua sunt: verumtamen oportuit nos ista
 » facere, quoniam frater tuus mortuus fuerat, et revixit,
 » perierat, et inventus est. » Non vacat hæc talis a Domino propositio. Donet itaque nobis qui ista proposuit, ut demonstremus ab ipso fuisse impletum hoc, quod per quamdam similitudinem nos quodam modo excitavit ad aliquid inquirendum. Affectum paternum exhibuisse suis Dominum nostrum Jesum Christum, nullus ambigit Christianus. Illud magis requiramus, qui sit filius junior, qui prodige vivens substantiam paternam dissipavit, et qui sit filius primogenitus qui indignatus quod filio perditio redeunti vitulus saginatus occisus sit, intrare noluerit. Quis est iste filius perditus, qui omnem substantiam paternam in meretricibus erogavit, nisi ille latro qui substantiam animæ a Deo sibi datam per scelera diffluendo etiam in cruce pependit? Porcos pavit, quando dæmonum voluptates suis factis implevit. Fortasse illos porcos pavit, quos petierat diabolus a Domino, dicens: « Jube nos intrare in gregem porcorum². » Fame contritus est, quia panem verbi Dei non inveniebat. Siliquis cupiebat saturare ventrem suum, quando tortuosis cogitationibus replebat ani-

¹ Luc. xv, 25. — ² Matth. viii, 31.

mam suam. Sed revertatur ad se, videat se latro in cruce pendentem, concurrat ad patrem, dicat pendens in cruce: « Domine, memento mei dum veneris in regnum tuum¹. » Domine, memento mei, non sum dignus vocari filius tuus, suscipe me tanquam unum ex servis. Domine, memento mei. Latro enim sua attendens merita de se ipso diffidebat: sed Dominus tanquam pius pater latroni quasi filio quod desperaverat offerebat. Proferat huic pater stolam illam primam, induat filium immortalitate, quem secum videt in cruce pendentem, introducat eum in domum: dicat Christus latroni: « Amen dico tibi, hodie mecum eris in » paradiso². » Mactet vitulum saginatum, hominem illum susceptum, etiam pro latronibus crucifixum: advocet amicos suos Discipulos quibus dicebat: « Si feceritis quæ » mando vobis, jam vos non dicam servos, sed amicos³. » Præparetur illud convivium cœleste, astet ille chorus Angelorum, suaviter declamans: « Gloria in excelsis Deo, » et in terra pax hominibus bonæ voluntatis⁴. » Veniat et primogenitus filius ille, et nolit intrare. Quis est iste filius primogenitus qui noluit intrare, nisi ille primus Apostolorum Petrus, qui ad interrogationem unius ancillæ in atrio sacerdotis ter Dominum ausus est negare⁵? » Dixisti quidem, o Petre, tanquam patri tuo Christo: Ego tecum laboravi⁶: quando dicebas Salvatori: « Tecum sum usque » que ad mortem, animam meam pro te ponam⁷. » Ubi est quod promisisti? Interrogaris semel, et negas: secundo interrogaris, et negas: tertio, et negas. Non vis ad convivium intrare, ideo ausus es ter Dominum negare. Ubi est: « Animam meam pro te ponam? » Ter negantem non terruit ungula, sed una oppressit muliercula. Certe: « Tecum sum usque ad mortem. » Vide, vide igitur, Pe-

¹ Luc. xxiii, 42. — ² Ibid. 43. — ³ Joan. xv, 14 et 15. — ⁴ Luc. ii, 14. — ⁵ Matth. xxvi, 69. — ⁶ Ibid. 35. — ⁷ Joan. xiii, 37.

tre, quantum de te antea præsumpseris: ecce nunc ter negando, gallo teste convinceris. Sed egrediatur pater ad primogenitum filium nolentem intrare: dicat Christus Petro: « Intra in gaudium Domini tui¹. » Respiciat negantem, et faciat confessorem: compungat flentem, faciat amatorem. Exhortetur eum paterna voce: Fili, inquit, tu meus es: « Tu es Petrus: » etsi me negasti, meus es. « Tu » es Petrus, et super hanc Petram ædificabo Ecclesiam » meam². Tu meus es, et omnia mea tua sunt: Tibi » dabo claves regni cœlorum. » Apud te, Petre, sunt claves: dignare jam ad convivium intrare. Oportebat hæc fieri, quoniam frater tuus latro mortuus erat et revixit, perierat et inventus est. Si Petrus antequam Christus pro omnibus crucifigeretur, regni cœlorum claves accepit: qua illuc introivit latro ille jam non reus, nisi per latus quod aperuit Judæus?

IX. Et nunc veniant omnes quicumque amant paradysum, locum quietis, locum securitatis, locum perpetuæ felicitatis, locum in quo non pertimescas barbarum, in quo nullum patiaris adversarium, nullum habeas inimicum: venite omnes, intrate omnes: est qua³ intrare, patet latus. Ostendit enim ille latro quo debeant omnes intrare, neminem suo exemplo docuit desperare. « Contendite, ait Dominus, intrare per angustam portam⁴. » Quid angustius illo foramine, quod unus e militibus percutiendo latus crucifixi aperuit? et tamen per has angustias penè jam totus mundus intravit. Venite et vos Judæi, vocat vos quem crucifixistis, Filius Dei. « Contendite intrare per angustam portam: » per hanc enim introierunt patres vestri. Illi qui ut crucifigeretur clamaverunt, qui in ligno suspensum viderunt, qui irriserunt, qui caput agitaverunt, per istas tamen

¹ Matth. xxv, 21. — ² Id. xiv, 18. — ³ *Supple*, possitis. — ⁴ Luc. xiii, 24.

angustias introierunt. Non enim inaniter clamabat ille pendens in cruce : « Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid » faciunt¹. » Per has ergo, ut dixi, angustias, per angustam portam lateris Christi ingressus est latro mutatus, poenitens Judæus, conversus omnis paganus, et ab eo exiit foras malus hæreticus Arianus. Exiit, quoniam non erat de numero permanentium. De illis enim erat, de quibus Joannes dicit : « Ex nobis exierunt, sed non erant » ex nobis : si enim ex nobis essent, mansissent utique » nobiscum². » O hæretice Ariane, agnoscit latro in cruce pendentem, ipsi inimici Judæi expaverunt resurgentem, et vos male tractatis in coelo regnantem.

X. Cavete, dilectissimi, Arianam pestem, non vos separent a Christo terrena promittendo, propter tunicam non vos expolient fide. Membra Christi, servate unitatem atque integritatem unius tunicæ, quam nec persecutores Christi ausi sunt scindere. Nolite injurias irrogare capiti vestro : pro vobis ille mortuus est, ne vos moreremini. Quem Christus per baptismum vivificavit, quare eum Arianus rebaptizando occidit ? Erubescite, erubescite, hæretice. Negavit Petrus, et reversus est, et fluendo delevit quod timore negavit. Christum in suis persecutus est Paulus, sed ad ejus vocem cecidit et surrexit. Aliter³ cecidit, aliter surrexit : cecidit persecutor, erectus est prædicator. In Christianis Christum persecuti sunt reges : sed multum eis præstiterunt, quando membra ad caput suum velociter transierunt. Nemo talia damna, qualia tu, ingerit Christo : animas enim multorum cupis interficere, pro quibus Christus in carne venit occidi. Erubescite, erubescite, hæretice. Quid iteras, quod semel datur ? In membris suis jam intus est Christus, noli in istis ipsum velle rebaptizare ? Se-

¹ Luc. xxiii, 34. — ² I Joa. ii, 19. — ³ Forte, Alter cecidit, alter surrexit.

mel enim pro omnibus cum Joanne in aquam dignatus est ipse descendere¹. Redemit Christus animas, custodite quod ille redemit. Integro Christo integrum assignate prædium. Nemo invadat, nemo invasori consentiat : characterem dominicum nullus abstergat, titulos Christi nemo deponat. Reddaturi estis rationem Domino regi, boni servi, data est vobis occasio bene operandi. Abundant peregrini, captivi, expoliati. « Facite vobis amicos ex mammona » iniquitatis, ut et ipsi recipiant vos in tabernacula » æterna². »

¹ Matth. iii, 16. — ² Luc. xvi, 9.

SERMO.

I. De utilitate jejunii admonemur aliquid loqui : et Deus admonet, et tempus nos admonet. Hæc enim observatio, hæc virtus animi, hæc fructus carnis et lucrum mentis ab Angelis non exhibetur Deo. Ibi enim omnia est copia et sempiterna securitas : et ideo nullus affectus, quia in Deum plenus affectus. Ibi panis Angelorum : quem panem Angelorum ut manducaret homo, factus est homo. Hic omnes animæ terrenam carnem portantes, de terra implent ventres : illi spiritus rationales celestibus corporibus præsentibus de Deo implent mentes. Et hic cibus est, et ibi cibus : sed cibus iste cum reficit, deficit, et sic implet aliam, ut ipse minuat, ille autem et implet, et integer permanet. Hanc cibum nobis esuriendum Christus induit, dicens : « Beati » qui esuriunt et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur¹. » Pertinet ergo ad homines hæc vitam mor-

¹ Matth. v, 6.